

Dwergeieren bij Kleine Mantelmeeuwen

Evert Eijkelenboom

‘Geen twee eieren zijn gelijk’ wordt wel eens beweerd. Of dit werkelijk zo is durf ik niet te zeggen. Zeker is in ieder geval dat er bij meeuweneieren een grote variatie bestaat in kleur, tekening, vorm en grootte. Wat dit laatste betreft kan het gaan om relatief kleine verschillen, maar er komen ook abnormaal kleine eieren voor, dwergeieren. Deze bevatten in de regel geen dooier en er kan dus geen kuiken uit komen. Tijdens het ringen van Zilvermeeuwen en Kleine Mantelmeeuwen in de kolonies op de Maasvlakte en Europoort in 2010 vonden Hans Keijser en ik tot driemaal toe een dergelijk dwergei.

Volumes bepalen

In het nest van een Kleine Mantelmeeuw aan de Missouriweg op de Maasvlakte lag op 20 mei een compleet legsel van drie eieren, twee eieren van normaal formaat en een dwergei. Toevallig is de leeftijd van het broedende vrouwtje bekend, de vogel is als pul op 8 juli 2000 geringd door Norman van Swelm en broedt al minimaal drie jaar op vrijwel dezelfde plaats. Op 7 juni waren er twee kuikens aanwezig en lag het dwergei nog in

het ondertussen platgelopen nest. Op 25 juni lag het ei ruim een halve meter bij het nest vandaan en is toen meegenomen.

Het tweede dwergei werd gevonden op 19 juni in een nestkuil in de kleine kolonie ten zuiden van het Hartelkanaal op de Maasvlakte; het nest was van een Kleine Mantelmeeuw en ook hier waren er twee kuikens. Dit ei was niet alleen klein maar ook opvallend langgerekt.

In de kolonie bij de Yangtzehaven op Euro-

Broedkolonie van Kleine Mantelmeeuw en Zilvermeeuw op de Maasvlakte.

Foto: Evert Eijkelenboom.

Drielegsel van Kleine Mantelmeeuw met twee eieren van normaal formaat en een dwergei.
Foto: Evert Eijkelenboom.

poort werd op 25 juni het derde dwergei gevonden. Het ei lag op ruim een meter van het nest van een Kleine Mantelmeeuw. Het is natuurlijk niet met zekerheid te zeggen dat het ei werkelijk uit dit nest afkomstig was. In dit gedeelte van de kolonie broeden echter weinig Zilvermeeuwen en de kans is groot dat het dwergei inderdaad door een Kleine Mantelmeeuw is gelegd.

Om iets te kunnen zeggen over de grootte van deze eieren is het nodig om eerst hun volume te bepalen. De vorm van een ei is te beschrijven als een ellipsoïde. Met de formule $0,524LH^2$ is dan het volume te berekenen waarin L staat voor de lengte en H voor de hoogte. Tabel 1 geeft de lengte en hoogte van de eieren. De drie dwergeieren hebben een volume van achtereenvolgens 20,9, 18,7 en 28,9 cm³. Hierna is het volume van een normaal ei van een Kleine Mantelmeeuw berekend. Het gemiddelde van een verzameling van vijftientig eieren komt uit op 77,6 cm³.

De vraag hoe klein een dwergei is kan nu worden beantwoord door te kijken naar de verhouding tussen de volumes. De drie dwergeieren hebben een volume van respectievelijk 27%, 24% en 37% van het volume

van een normaal ei.

Drie eieren in één seizoen

Het vinden van drie dwergeieren in één broedseizoen geeft al aan dat het verschijnsel niet heel zeldzaam is. Het is zelfs mogelijk dat er meer dwergeieren aanwezig zijn geweest. Tijdens de eifase is slechts een beperkt aantal nesten bekeken en als er kuikens zijn worden dwergeieren uit het nest gewerkt; hierbij kunnen gemakkelijk exemplaren verloren gaan. Daarnaast zijn er recente waarnemingen uit andere plaatsen bekend. Een dwergei is gevonden in 2004 en 2006 in de kolonie Moerdijk en in 2007 en 2009 in de kolonie Vlissingen, steeds bij de Kleine Mantelmeeuw (mededeling Roland-Jan Buijs).

Andere bronnen

Op zoek naar informatie was het aardig om in een kort artikel in *Ardea* 17 uit 1928 de vondst van dwergeieren bij Zilvermeeuwen vermeld te zien. Het verschijnsel dwergei blijft niet beperkt tot meeuwen. Mulvihill (1987) geeft aan dat dwergeieren waarschijnlijk bij alle vogelsoorten voorkomen. Het is even wennen dat in het Engels zowel de term 'runt egg' als 'dwarf egg' wordt

	Lengte (cm)	Hoogte (cm)	Volume (cm ³)
Dwergei 1	3,9	3,2	20,9
Dwergei 2	4,9	2,7	18,7
Dwergei 3	4,5	3,5	28,9
Normaal ei	6,7	4,7	77,6

Tabel 1 - Afmeting en volume van dwergeieren en een gemiddeld normaal ei.

Dwergeieren bij Kleine Mantelmeeuwen

De drie dwergeieren
naast een ei met
normale afmetingen.
Foto: Evert
Eijkelenboom.

gebruikt. De vertaling van 'runt' is 'onderdeur' of 'onderdeurtje' en natuurlijk zou het leuk zijn om in een volgend broedseizoen

weer een onderdeurtje in een nest te zien. Met dank aan het Havenbedrijf Rotterdam voor het verlenen van toestemming tot het betreden van hun terreinen.

LITERATUUR:

Brouwer, G.A. (1928): Voorkomen van dwergeieren bij *Larus argentatus*. *Ardea* 17(1-2):72-73.
Mulvihill, R.S. (1987): Runt eggs, a discovery, a synopsis, and a proposal for future study. *North American Bird Bander* 12: 94-96.

■ E.C. Eijkelenboom, e-mail: everteijkelenboom@online.nl.